

Hr Lauri Läänemets
Siseminister
Siseministeerium
Pikk 61
15065
Tallinn

Teie: 31.10.2024 nr 1-6/3054-1

Meie: 27.11.2024 nr 5.1-1/150

Arvamus hädaolukorra seaduse ja sellega seondult teiste seaduste täiendamise seaduse eelnõu kohta

Täname Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidu (ITL) kaasamise eest hädaolukorra seaduse ja sellega seondult teiste seaduste täiendamise seaduse eelnõu (edaspidi: eelnõu) menetlusse.

ITL-i kuuluvate hädaolukorra seaduse (HOS) § 36 lg 1 punktides 5-7 nimetatud sideteenuseid osutavate ettevõtete jaoks on ebaselged eelnõus sisalduvad muudatused, mis puudutavad viivitamatut ohuteadet, eelkõige TV vahendusel. Selgitame järgnevas, mis täpsemalt ebaselgust põhjustab.

1. Eelnõust ei ole selge, kes on kavandatavate muudatuste järgi kohustatud isikud

Eelnõu § 1 punktiga 1 HOS-i lisatava § 13¹ lõikest 1 nähtub, et Siseministeerium soovib ohuteavituse süsteemi laiendada ja rakendada võimalikult mitmekülgeid kanaleid, et jõuda elanikkonnani kriisiolukordades. Eesmärk on arusaadav, kuid see säte tõstatab mitmeid praktilisi ja tehnilisi küsimusi, eriti TV-teenuste ja multipleksimisteenuse osutajate rolli osas.

HOS lisatava § 13¹ lõikega 3 antakse Päästeametile volitus kohustada sideettevõtteid, meediateenuse ja multipleksimisteenuse osutajaid liituma EE-ALARM-iga.

Selles sättes võetakse nimetatud teenuse osutajate kohta kasutusele termin "kohustatud isik", mis tekitab küsimusi. Näiteks kui ettevõtte osutab vaid osaliselt elektroonilise side teenuseid, mis on teadete edastamiseks vajalikud (TV tehniline lahendus), või elutähtsaid teenuseid HOS mõistes, siis võib olla vaieldav, kas kõik need isikud saavad olla "kohustatud isikuks". Lisame, et TV teenus võib olla ka OTT teenus (ingl k *over the top* ehk voogedastusteenus interneti kaudu) ja paljudel juhtudel pole üldse tegu sideteenusega.

Samas jääb arusaamatuks ka elutähtsa teenuse osutajast sideettevõtja kohustamine eelnõu alusel rohkemaks kui elutähtsate teenustena kehtivas HOS-is kirjas on (multipleksimisteenus ei ole elutähtis teenus).

2. Eelnõus puudub õiguslik alus ohuteavitusega seotud kohustuste kehtestamiseks

HOS § 36 lg 1 punktide 5-7 kohaselt on elutähtsaks teenuseks mobiiltelefoniteenus, telefoniteenus ja andmesideteenus. TV-teenuste osutamine ja multipleksimisteenused nende hulka ei kuulu. Elutähtsate teenuste osutajate kohustusi saab laiendada ainult nende teenuste pakkujatele, mis on seaduses otseselt määratletud. Meediateenused ei ole HOSi kohaselt elutähtsateks teenusteks, seega pole neile elutähtsa teenuse osutamisega seotud kohustuste kehtestamine õiguslikult võimalik. Kohustuste kehtestamine HOS kaudu teenusepakkujatele,

kes ei osuta elutähtsat teenust, võib olla ka vastuolus õiguspärasuse põhimõttega. Oleme seisukohal, et seaduses peab olema selge ja piisav õiguslik alus, kui meediateenuste või multipleksimisteenuste pakkujaid soovitakse kohustada osalema hädaolukorra teavituses. Alternatiivseks lahenduseks on vastavatest kohustustest loobuda.

Variant on ka eelnõu seletuskirjas täpsustada, et Päästeamet või valitsusasutused saavad teha koostööd ka nende teenusepakkujatega, kes ei ole elutähtsa teenuse osutajaid, ent kes on valmis vabatahtlikult panustama kriisiteavitusse.

Kuna mobiiltelefoniteenus, telefoniteenus ja andmesideteenus on juba elutähtsad teenused, soovitame kriisiteavitussüsteemi arendamisel ja HOS muutmisel keskenduda eelkõige nendele kanalitele. Nende kaudu saab tagada kiire, geograafiliselt sihitud ja laialt levitatava teavituse.

Uute kohustuste sätestamiseks on vajalik ennetavalt analüüsida nende tehnilist ja praktilist teostatavust. Mitme eraldiseisva teenuse (andmesideteenuse kui elutähtsa teenuse ja mitte elutähtsate teenuste nagu meediateenuse ning multipleksimisteenuse) läbiseigi või ühtsena käsitlemine ja kohustamine eelnõuga samaks tegevuseks tekitab segadust ning vastuolusid. Seadusega isikutele sätestatavad kohustused ei saa olla ebaselged ega mitmeti mõistetavad.

Eelnõus kavandatav regulatsioon jääb arusaamatuks ka seetõttu, et täna on juba olemas meediateenuste seaduse § 18, mis võimaldab kohustada meediateenuste osutajaid edastama hädaolukorra teateid. Kui soovitakse uut kohustust, teistsuguse teenuse või tehnilise lahenduse kaudu sätestada, siis kohustatud isik peab oma kohustusi ka üheselt mõistma ning neid kohustusi peab olema võimalik tehniliselt teostada.

Loodame, et leiate võimalust ülaltoodud arvamust arvestada ja kaalute uuesti kõnealuse regulatsiooni vajalikkust ning juhul, kui analüüsist selgub, et TV vahendusel hädaolukorra teadete edastamine vajab muutmist või teisiti reguleerimist, siis leiate viisi tehnoloogiliselt mõistlikuks ja õigusselgeks lahenduseks.

Oleme valmis sel teemal kaasa mõtlema ja võimalikke lahendusi arutama. **Seetõttu teeme ettepaneku korraldada sel teemal arutelu**, et ITL-i liikmed saaksid oma arvamust põhjendada ning kavandatav lahendus saaks läbi mõeldud enne, kui see seaduses reguleeritakse.

Lugupidamisega
/allkirjastatud digitaalselt/
Doris Pöld
Tegevjuht

Keilin Tammepärg, keilin.tammeparg@itl.ee